

NYHETER

Utdanning for ingenting

Filosof og forfatter Anders Fogh Jensen mener vi overutdanner for mange mennesker, og at svaret på fremtidens arbeidsliv ikke nødvendigvis er mer høyere utdanning.

Tekst: **Eirik Swensen**

Foto: **Timon Studler/Unsplash, Privat.**

14.12.2021

Fogh Jensen er filosof og fikk massiv medieoppmerksomhet da boka «*Pseudoarbeid. Hvordan vi fikk det travelt med å gjøre ingenting*» kom ut i 2018. Boka skrev han sammen med kollega Dennis Nørmark. Her beskriver de to danskene hvordan arbeidslivet i stadig større grad fylles opp av oppgaver som ingen egentlig trenger. Nå er boka ute på norsk og Fogh Jensen benytter anledningen til å ta et oppgjør med «utdanningssamfunnet». Han mener at det gjennom samfunnets mål om stadig mer utdanning, ligger en fare i at flere utdanner seg inn i pseudoarbeid, snarere enn til reelle arbeidsoppgaver.

-På den ene side er det jo fint at folk blir mer kunnskapsrike og dannede, og slik sett bidrar til samfunnet med denne kunnskapen og dannelsen. Men det oppstår også en skuffelse når denne kunnskapen ikke kan omsettes i praksis, og en lyst til å komplisere arbeidet ytterligere, forklarer Fogh Jensen.

Han tror det er lønnsstrukturen der høyere utdanning gir høyere lønn som må ta mye av skylden. At arbeidslivet som sådan har blitt mer komplisert har han liten tro på.

-De fleste lærer jo arbeidsoppgavene sine på arbeidsplassen, og mange jobber som i dag innehas av universitetsutdannede kandidater ville kunne læres og utføres med en vanlig videregående utdanning, utdyper Fogh Jensen.

LES OGSÅ DENNE SAKEN:

Stadig flere høyt utdannede sliter med å finne jobb

Fremtidens kompetansearbeidsliv

Man skal ikke innom mange politiske debatter før ord som «kompetanse», «kloke hoder» og «kunnskapsintensiv» dukker opp. Poenget som stadig gjentas er at vi som høykostland må konkurrere på kompetanse, ikke på pris. Fogh Jensen mener utdanningsinstitusjonene har kjøpt dette premisset, og blitt sentrale i det han kaller konkurransesstaten. Det vil si at en stadig må ha flere med høyere utdanning enn de andre for ikke å havne bakpå i den internasjonale konkurransen. Opererer man innenfor en slik logikk er det imidlertid mye som trekker i retning av at vi alle utdannes mer enn det reelt sett er behov for i arbeidslivet.

-Selv om vi i Danmark så vidt har begynt å snakke om utdannelsessnobberi, så har det enda ikke hatt særlig stor betydning for synet på lange utdannelser», betoner Fogh Jensen.

Fogh Jensen tar et oppgjør med «utdanningssamfunnet» i sin nyeste bok.

Foto: Privat

Deltid som kinderegg

Selv om Fogh Jensen er kritisk til utdanningsinflatjonen, mener han at det finnes løsninger i sikte. Gjennom å dele på jobbene kan de timene en faktisk jobber fylles med reelt innhold. Dette vil også gi flere innpass på arbeidsmarkedet og gi den enkelte arbeidstaker mer fri, samt tid til frivillig arbeid – et vaskeekte kinderegg med andre ord. For å komme dit må imidlertid ikke bare arbeidstidsbestemmelser og annet lovverk endres, det må også en mentalitetsendring til.

-Folk må lære seg kunsten å eksistere uten at hele identitetsfølelsen er bundet opp i ideen om jobben og det å ha det travelt. Det siste er nok en av grunnene til at pseudoarbeid opprettholdes. Men på sikt tror jeg at vi får lykkeligere liv med kortere arbeidstid. Hvorfor? Fordi alle mennesker jeg kjenner oppgir tid som sin knappeste ressurs.

Fogh Jensen utdyper at ved å fjerne pseudoarbeidet og gi folk mer fritid, vil også mange føle at de lever mer i tråd med egne verdier og interesser. I dag lever mange «på siden» av eget liv, snarere enn *i* det. De sier f.eks. at de leser bøker, men i virkeligheten *kjøper* de bøker – og så håper de en dag å få *tid* til å lese dem.

- (...) På sikt tror jeg at vi får lykkeligere liv med kortere arbeidstid. Hvorfor? Fordi alle mennesker jeg kjenner oppgir tid som sin knappeste ressurs, sier Fogh Jensen.

Foto: Timon Studler/Unsplash

Arbeidstid er avleggs

Selv om Fogh Jensen ønsker å slå et slag for kortere normalarbeidsdag, mener han dypest sett at ideen om arbeidstid egentlig er avleggs. Han påpeker at det hadde vært mye bedre om vi kunne gå vekk fra den tette koblingen mellom tid, arbeid og penger, og i stedet definere *arbeidsoppgavene*, slik postbudet i gamle dager kunne gå hjem når han var ferdig.

-Vi må enten ha kortere arbeidsuke, eller holde helt opp med den fokuseringen på tid som er en etterlevning fra industrisamfunnet i et arbeidsliv som vi ellers stolt kaller postindustrielt, understreker Fogh Jensen.

Fogh Jensen bryter med andre ord ganske kraftig med ideen om at vi må jobbe mer i fremtiden. Som en logisk konsekvens er han også skeptisk til den stadige insisteringen på at det må skaffes flere arbeidsplasser og sier avslutningsvis:

-Det undrer meg til stadighet når noen sier 'vi må skaffe flere arbeidsplasser'. Hvorfor kunne vi ikke derimot avskaffe noen og heller dele de resterende?

HOLD DEG OPPDATERT!

Meld deg på vårt nyhetsbrev

Kategorier:

[Arbeidsliv](#)

[Fag og karriere](#)

Emneknagger:

[Samfunnsutvikling](#)

Mest leste saker

DYBDE

Svalbardspørsmålet

Den norske staten går inn for at utenlandske innbyggere i Longyearbyen mister stemmeretten i lokaldemokratiet. Det opprører mange i Norges nordligste by.

NYHET

De tause barna

Rundt 1 prosent av alle barn lider av selektiv mutisme, en tilstand hvor barn og unge ikke snakker i spesifikke situasjoner.

DYBDE

Kunsten å være uenig

Politikere er uenige om mangt og debatten kan bli hard, men når kameralysene slås av er tonen en helt annen.

HOLD DEG OPPDATERT

MELD DEG PÅ VÅRT NYHETSREVUE

KONTAKT OSS

Tlf:
22 03 19 00

Epost:
redaksjonen@samfunnsviterne.no

Personvern

SAMFUNNSVITEREN

Samfunnsviteren arbeider etter Grunnlagsdokumentet for medlemsmagasinet Samfunnsviteren og følger presseetiske prinsipper for publisering av artikler.